

Πανελλήνια Ομοσπονδία Συλλόγων Διδακτικού και Ερευνητικού Προσωπικού

Διεύθυνση: ΣΤΑΔΙΟΥ 5, 4^{ος} Όροφος, GR105 62, ΑΘΗΝΑ,
Ηλεκτρονικό Ταχυδρομείο: posdep@posdep.gr Ιστοσελίδα: www.posdep.gr
Τηλέφωνο: 210-3689372 Fax: 210-3689376

ΔΙΟΙΚΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ 2013-2015

2^η Συνεδρίαση, Πέμπτη, 14 Μαρτίου 2013

Αθήνα, 14 Μαρτίου 2013

Απόφαση της Διοικούσας Επιτροπής της ΠΟΣΔΕΠ για το Σχέδιο «ΑΘΗΝΑ»

Η εκπαίδευση και η έρευνα αποτελούν τα ισχυρότερα εργαλεία για την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη και την έξοδο της χώρας από την κρίση. Η αναγκαία αναδιάρθρωση του χάρτη της ανώτατης εκπαίδευσης και της έρευνας στην Ελλάδα αποκτά συνεπώς τεράστια σημασία για τις μελλοντικές εξελίξεις σε οικονομικό, κοινωνικό και πολιτικό επίπεδο. Ο σημερινός χάρτης της ανώτατης εκπαίδευσης είναι αποτέλεσμα διεύρυνσης χωρίς στρατηγικό σχέδιο, με κριτήρια που ελάχιστα σχετίζονταν με τη βελτιστοποίηση της ακαδημαϊκής λειτουργίας ή με την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της χώρας. Οι ευθύνες της πολιτείας, του Υπουργείου Παιδείας, μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας και τοπικών πολιτικών παραγόντων, είναι διαχρονικά καταγεγραμμένες αλλά μηδέποτε καταλογισμένες.

Η αναδιάρθρωση της ανώτατης εκπαίδευσης και της έρευνας, εκτός από τα ακαδημαϊκά κριτήρια και τα χωροταξικά δεδομένα, θα πρέπει να λάβει υπ' όψη και τις ανάγκες ενός νέου παραγωγικού μοντέλου που είναι απαραίτητο για την έξοδο της χώρας από την κρίση. Η συρρίκνωση της ανώτατης εκπαίδευσης δεν μπορεί να αποτελεί επιλογή για την αντιμετώπιση των δημοσιονομικών ελλειμμάτων.

Η πρόταση του Υπουργείου για την αναδιάρθρωση του χάρτη της ανώτατης εκπαίδευσης, το ονομαζόμενο Σχέδιο «ΑΘΗΝΑ», χαρακτηρίζεται από απίστευτη προχειρότητα, εμμονή στις γνωστές πελατειακές διαδικασίες, αδιαφορία για τα ακαδημαϊκά, αναπτυξιακά και άλλα ευρύτερα ποιοτικά κριτήρια. Η ΠΟΣΔΕΠ έχει υποστηρίξει την αναγκαιότητα της αναδιάρθρωσης, καλεί όμως το Υπουργείο να μην προχωρήσει στην έκδοση Π.Δ με βάση αυτό το σχέδιο και να το επανεξετάσει, σε συνεργασία με την ΑΔΙΠ και θεσμικούς φορείς της ακαδημαϊκής κοινότητας.

Ο αναγκαίος ορθολογικός σχεδιασμός της οργάνωσης και χωροθέτησης των Ιδρυμάτων της ανώτατης εκπαίδευσης και της έρευνας πρέπει να εκπονηθεί ανεξάρτητα από συγκυριακές-πελατειακές πολιτικές, στο πλαίσιο ενός ολοκληρωμένου μακροπρόθεσμου στρατηγικού σχεδιασμού για την παιδεία, την έρευνα και την καινοτομία που θα περιλαμβάνει επίσης και τα

ερευνητικά κέντρα και το χώρο της μεταλυκειακής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Αντιθέτως, το Υπουργείο έδωσε τη μελέτη για το Σχέδιο «ΑΘΗΝΑ» —με διαδικασίες ουσιαστικά απ' ευθείας ανάθεσης— σε εταιρεία συμβούλων γνωστού ομίλου επιχειρήσεων που δραστηριοποιείται στο χώρο των «Κολλεγίων». Το Σχέδιο «ΑΘΗΝΑ» που δημοσιοποιήθηκε από το Υπουργείο Παιδείας:

- Δε συνοδεύεται ούτε από στοιχειώδη τεκμηρίωση των αντικειμενικών ακαδημαϊκών κριτηρίων που έχουν εφαρμοσθεί, ούτε από συγκεκριμένο και πρακτικά υλοποιήσιμο σχέδιο εφαρμογής, ούτε από τα αναμενόμενα δημοσιονομικά αποτελέσματα του όλου εγχειρήματος,
- Χαρακτηρίζεται από πληθώρα εξωθεσμικών παρεμβάσεων και παρουσιάζει την εικόνα μωσαϊκού, ως προς την εφαρμογή αντικρουόμενων κριτηρίων και πολιτικών.
- Περιλαμβάνει συγχωνεύσεις Τμημάτων με εντελώς διαφορετικά επιστημονικά αντικείμενα, επαγγελματικά δικαιώματα και προοπτικές των πτυχιούχων.
- Εισάγει, χωρίς αιτιολόγηση, διάφορα και διαφορετικά κριτήρια σε επιλεγμένα Τμήματα και Ιδρύματα, με αποτέλεσμα να παρατηρείται εξόφθαλμα ευνοϊκή μεταχείριση σε ορισμένες πόλεις και Ιδρύματα.
- Συνεπάγεται τη μετακίνηση μεγάλου αριθμού φοιτητών αλλά και προσωπικού, χωρίς ανάλυση της σκοπιμότητας, αλλά ούτε και του προκύπτοντος κόστους στην Πολιτεία και στις οικογένειες τους.
- Συντάχθηκε βιαστικά με αποτέλεσμα να έχει ήδη τροποποιηθεί αρκετές φορές από το ίδιο το Υπουργείο με τη μέθοδο της «ορθής ανακοινοποίησης».
- Τέλος, δεν στηρίζεται σε ποιοτικούς ακαδημαϊκούς και ευρύτερα αναπτυξιακούς στόχους και στρατηγικές.

Ειδικά στην τελευταία του εκδοχή, όπως παρουσιάστηκε στη Διαρκή Επιτροπή Επιμορφωτικών Υποθέσεων της Βουλής, ορίζει αριθμούς εισακτέων στα Τμήματα για το ακαδημαϊκό έτος 2013-14 χωρίς κανένα ορθολογικό κριτήριο. (Δύο από τα πολλά παραδείγματα: σε εργαστηριακά τμήματα της Σχολής Θετικών Επιστημών, όπως το Τμήμα Φυσικής, ο αριθμός των εισακτέων ορίζεται στους 150, είτε το Τμήμα έχει 92 καθηγητές (ΕΚΠΑ), είτε 29 καθηγητές (Πανεπιστήμιο Κρήτης)· ενώ σε Πολυτεχνικές Σχολές ο αριθμός των εισακτέων υπερδιπλασιάζεται, καθιστώντας αδύνατη την εκπαίδευσή τους). Εάν αυτά τα στοιχεία δεν οφείλονται σε προχειρότητα αλλά αποτελούν πολιτική επιλογή του Υπουργείου, συνιστούν συνειδητή προσπάθεια υποβάθμισης του επιπέδου των σπουδών σε πολλά Τμήματα, κυρίως περιφερειακών Πανεπιστημίων.

Για το προτεινόμενο «Ομόσπονδο Πανεπιστήμιο Αδαμάντιος Κοραΐς» εγείρονται σοβαρά ερωτήματα ως προς τη σκοπιμότητα και χρησιμότητα ενός τέτοιου εγχειρήματος χωρίς να είναι γνωστά τα βασικά χαρακτηριστικά αυτής της υπερδομής, όταν μάλιστα εκ των υστέρων γίνεται προσπάθεια προσδιορισμού του βαθμού της συγκεκριμένης παρέμβασης σε επίπεδο πολύ πέραν του συντονισμού δράσεων μεταξύ των εμπλεκόμενων ιδρυμάτων.

Η πρόταση που κατατέθηκε για τη δημιουργία δεύτερης κοινοπραξίας στο Ιόνιο αγνοεί ότι το ισχύον θεσμικό πλαίσιο δεν προβλέπει θεσμική σύνδεση Πανεπιστημίων και ΤΕΙ. Η απόσυρση της πρότασης ήταν επιβεβλημένη.

Η μετονομασία διαφόρων Τμημάτων, κυρίως σε Πολυτεχνικές Σχολές, αλλά και η δημιουργία Τμημάτων από συγχώνευση και αναδιάρθρωση άλλων Τμημάτων συχνά εγείρει και θέματα κατοχύρωσης επαγγελματικών δικαιωμάτων με πλάγιο τρόπο.

Για όλους αυτούς τους λόγους το Σχέδιο «ΑΘΗΝΑ» που έχει καταθέσει το Υπουργείο Παιδείας δεν μπορεί να αποτελέσει βάση για τον απαραίτητο εξορθολογισμό του χάρτη της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Επιπλέον, η ΠΟΣΔΕΠ διαμαρτύρεται εντονότατα για την προχειρότητα και βιασύνη του Υπουργείου στην υιοθέτηση χωρίς καμία συζήτηση κρίσιμων επιλογών για τη δομή της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, όπως αυτή καταγράφεται με την κατάθεση, σήμερα, τροπολογίας που εξουσιοδοτεί τον Υπουργό Παιδείας να εισάγει κατευθύνσεις στα Τμήματα και να ορίζει τον αριθμό των εισακτέων τους. Απαιτούμε την άμεση απόσυρση της εν λόγω διάταξης.

Η Ελληνική Πολιτεία αντίθετα οφείλει να διαμορφώσει το συντομότερο δυνατό έναν ολοκληρωμένο μακροπρόθεσμο στρατηγικό σχεδιασμό για την παιδεία, την έρευνα και την καινοτομία, σε συνεργασία με την ΑΔΙΠ και την πανεπιστημιακή και ερευνητική κοινότητα, με στόχο την ανάδειξη συνεργειών μεταξύ των ιδρυμάτων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και της έρευνας σε κάθε περιφέρεια, τη συνδιαχείριση υποδομών και την αποτελεσματικότερη αξιοποίηση του διδακτικού και ερευνητικού προσωπικού. Για να είναι αποτελεσματική η διαδικασία αλλαγής του ακαδημαϊκού και ερευνητικού χάρτη της χώρας, απαιτείται να εφαρμοστούν καθολικά ενιαία κριτήρια, λαμβάνοντας υπόψη:

- Τις αναπτυξιακές, πολιτιστικές και κοινωνικές ανάγκες της χώρας.
- Την αναγκαιότητα για ακαδημαϊκή συγκρότηση σε «ευρύτερα» και επιστημολογικά σαφέστερα γνωστικά αντικείμενα.
- Την αναγκαιότητα για ορθολογική χωροταξική κατανομή Ιδρυμάτων και Τμημάτων.
- Την αποτελεσματικότερη αξιοποίηση των διαθέσιμων οικονομικών πόρων, εγκαταστάσεων και ανθρώπινου δυναμικού.
- Την ακαδημαϊκή και ερευνητική κατάσταση των υφιστάμενων μονάδων με βάση την εξωτερική αξιολόγησή τους.
- Την ανάγκη ανάδειξης και ενίσχυσης μονάδων αριστείας και την αντιστροφή της τάσης φυγής των νέων επιστημόνων.
- Τις προοπτικές απασχόλησης των αποφοίτων.
- Την πλούσια και μακρόχρονη εμπειρία που υπάρχει στον ευρωπαϊκό χώρο στα θέματα των συνεργασιών, συνενώσεων και συγχωνεύσεων Ιδρυμάτων της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης και της Έρευνας.

Η ΠΟΣΔΕΠ καλεί τους Συλλόγους

- Να διαμορφώσουν κριτήρια και προτάσεις για τη βελτίωση της ακαδημαϊκής διάρθρωσης των Ιδρυμάτων και την αποτελεσματικότερη αξιοποίηση των διαθέσιμων οικονομικών πόρων, εγκαταστάσεων και ανθρώπινου δυναμικού, σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο.
- Να αναδείξουν με κατάλληλες εκδηλώσεις τα προβλήματα των προτάσεων του Σχεδίου «ΑΘΗΝΑ» αλλά και τις δυνατότητες για ουσιαστική αναβάθμιση της ανώτατης εκπαίδευσης και της έρευνας στην περιφέρειά τους.

Η ΠΟΣΔΕΠ καλεί το Υπουργείο Παιδείας

- Να μην προχωρήσει στην έκδοση ΠΔ με βάση το συγκεκριμένο Σχέδιο «ΑΘΗΝΑ», αλλά να ξεκινήσει εκ νέου τη διαβούλευση για την αναδιάρθρωση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και της έρευνας στην Ελλάδα.
- Να επισπεύσει την επαναλειτουργία της ΑΔΙΠ η οποία, παράλληλα με την ολοκλήρωση της αξιολόγησης των ακαδημαϊκών μονάδων, θα διατυπώσει τα ακαδημαϊκά, αναπτυξιακά και άλλα ποιοτικά κριτήρια για την αναδιάρθρωση, σε συνεργασία με τα Ιδρύματα και θεσμικούς φορείς όπως η ΠΟΣΔΕΠ, μακριά από πελατειακές και μικροπολιτικές λογικές.
- Να αναγνωρίσει ότι το έργο της αναδιάρθρωσης του ακαδημαϊκού και ερευνητικού χάρτη της χώρας απαιτεί αποφασιστικά αλλά προσεκτικά βήματα, θα πρέπει να είναι προϊόν επιστημονικής μελέτης, ουσιαστικής διαβούλευσης και συλλογικής επεξεργασίας ώστε να υπάρχει η απαραίτητη συναίνεση, και να μη χαρακτηρίζεται από προχειρότητα και βιασύνη.
- Να ολοκληρώσει αμέσως τη διαδικασία διορισμού των εκλεγμένων μελών ΔΕΠ, με δεδομένο ότι στα Πανεπιστήμια έχουν δημιουργηθεί τεράστιες ελλείψεις σε ανθρώπινο δυναμικό λόγω της μη αντικατάστασης των μελών ΔΕΠ που έχουν αποχωρήσει τα τελευταία 4 χρόνια.

Ο Πρόεδρος

Στάθης Ευσταθόπουλος
Αναπληρωτής Καθηγητής Ε.Κ.Π.Α.

Ο Αντιπρόεδρος

Νικόλαος Μ. Σταυρακάκης
Καθηγητής Ε.Μ.Π.

Ο Γραμματέας

Χρήστος Κουρουνώτης
Επίκουρος Καθηγητής Πανεπιστημίου Κρήτης.